

SEKCE PRO INSOLVENČNÍ PRÁVO

Dne 15.5.2024 zasedala Sekce pro insolvenční právo České advokátní komory (dále jen „Sekce“). Předseda Sekce JUDr. Michal Žižlavský přivítal přítomné členy Sekce a hosty poslankyni Mgr. Ing. Taťanu Malou a náměstkyni ministra spravedlnosti Ing. Bc. Radomíra Daňhela, MBA, LL.M. Následně zahájil zasedání Sekce.

1. NOVELA INSOLVENČNÍHO ZÁKONA

(aktuální stav novelizace oddlužení a změny v odměňování insolvenčních správců)

Zpravodajka novely insolvenčního zákona Taťána Malá přiblížila očekávaný průběh projednání novely v poslanecké sněmovně. Novela se nachází po druhém čtení a třetí čtení je plánováno na středu 22.5.2024. Otázkou je, kdy a s jakým výsledkem projedná novelu Senát. Předpokládá se účinnost novely od 1.1.2025.

Zpravodajka uvedla, že vnímá, že k věcnému obsahu novely existují značné výhrady jak ze strany České advokátní komory, tak ze strany bytových družstev, starostů či věřitelských skupin. Postoj hnutí ANO byl podle ní konstruktivní. Byla zde byla snaha vytvořit alespoň určité mechanismy pro vyrovnání pozic věřitelů a dlužníků, což se však nepodařilo.

Co zpravodajka považuje za velmi nešťastné je fakt, že se nepracuje s daty. Na toto poukázala jak odborná veřejnost, která se účastnila odborných diskusí a kulatých stolů, včetně zástupců České advokátní komory (předsedy Sekce JUDr. Žižlavského a JUDr. Adama Sigmunda) a dále také společnost InsolCentrum, která shromažďuje data, ze kterých plynou velmi závažné obavy. Zpravodajka předložila výstupy této společnosti, které tvoří přílohu a nedílnou součást tohoto zápisu. Po přijetí novely by podle těchto dat mělo dojít ke snížení průměrného uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů na odhadovaných 6,5 %.

Pokud se nepodaří nalézt reálné mechanismy, které by takovému vývoji zabránily může nastat i ústavně právní problém, na což poukazoval při odborných debatách a na kulatých stolech také místopředseda Vrchního soudu v Praze JUDr. František Kučera. Zpravodajka závěrem uvedla, že jí mrzí, že neprošel návrh na zavedení tzv. adekvátního příjmu dlužníka, který by se měl posuzovat při vstupu do oddlužení.

Následně náměstek ministra spravedlnosti Radomír Daňhel k dané novele uvedl, že dle jeho názoru, je novela připravená technicky dobře v mezích politického zadání. Vnímá samozřejmě debatu na téma parametrů oddlužení a v tomto směru poukazuje na to, že sám poslanec JUDr. Pavel Blažek, Ph.D. podal dva pozměňovací návrhy, které by měly původní předlohu tímto směrem vylepšit.

Předně jde o možnost tzv. sankčního prodloužení tříletého oddlužení na základě návrhu věřitelů, anebo insolvenčního správce. Prodloužení by bylo možné až o jeden rok a případně ještě o dalších šest měsíců. Dále jde o změny exekučního práva, které by znamenaly, že v případě čtyř a více exekucí je možné postihovat druhou třetinou příjmů povinného pro nepřednostní pohledávky s tím, že se do výpočtu nezapočítává druhý manžel. Souhrn těchto opatření v podstatě znamená, že v případě nedostatečných splátek, resp. nedostatečného plnění dluhů může oddlužení trvat déle než 3 roky a také v exekucích mohou věřitelé dostat zpět více plnění na své pohledávky.

Předseda Sekce následně poukázal na to, že jestliže budou dlužníci nově splácet dluhy místo 5 let jen 3 roky, museli by mít o 40 % vyšší příjmy, aby spláceli věřitelům alespoň tolik, co dnes. Novela podle něj počítá s aktivnější rolí insolvenčních správců, která by to měla kompenzovat věřitelům. Vnímá nový koncept tak, že - otevřeně řečeno -, očekává vyšší tlak na dlužníky, aby dlužníci dosahovali v průběhu doby oddlužení vyšších příjmů.

Předseda Sekce se dotázal jak náměstka Daňhela, tak poslankyně a zpravodajky Malé, zda se shodnou na tom, že nově nastavený systém oddlužení bude vyžadovat pro jeho fungování vyšší aktivitu insolvenčního správce oproti současnému stavu a výkon dalších agend. Jak náměstek Daňhel, tak poslankyně Malá shodně uvedli, že to tak skutečně je. Náměstek Daňhel k tomu doplňuje, že obsahem jednoho z pozměňovacích návrhů poslance a ministra MSp Blažka je nová forma součinnosti poskytovatelů úvěrů a okresních správ sociálního

zabezpečení, které budou poskytovat insolvenčnímu správci informace o příjmech dlužníka v době, kdy si sjednával úvěry.

Předseda Sekce shrnul, že tedy není pochyb o tom, že novela klade vyšší nároky na kontrolní činnost správců, přináší jim nové agendy, zavádí nové formy součinnosti. To se týká ostatně i zmíněného sankčního prodlužování doby oddlužení, které podle něj představuje významné vylepšení novely, které fungovat může, ovšem jen tehdy, bude-li podloženo reálnou činností správců, promítanou do obsahu jejich zpráv. S ohledem na to se předseda sekce dotázal náměstka Daňhela, zda ministerstvo navýší prostředky na administraci oddlužení. Na nové agendy, které nebudou finančně zajištěny, totiž podle něj nebudou mít správci materiální a personální kapacity, takže je nebudou moci reálně vykonávat.

Náměstek Daňhel k tomuto dotazu popsal připravovaný nový koncept finančního zajištění administrace oddlužení. Ten vychází ze současné úpravy a počítá s tímto základním modelem:

- (a) 1 + 1 (1089 Kč x 2 vč. DPH měsíčně) v době cca 6-ti měsíců od povolení do schválení oddlužení,
- (b) 1 (1089 Kč vč. DPH měsíčně) v době zpravidla 3 let plnění splátkového kalendáře,
- (c) plná splátka, nejvýše však 10.000 Kč měsíčně, v době 2 měsíců po skončení splátkového kalendáře,
- (d) pro dobu případného sankčního prodloužení doby oddlužení se ještě diskutují dvě varianty (stejná anebo snížená odměna jako v době plnění splátkového kalendáře).

Tento koncept v sobě již zahrnuje současnou odměnu za přezkum přihlášených pohledávek.

Následně v diskusi členů Sekce zazněly tyto převažující názory: Novela přinese vyšší administrativní zátěž jak soudům, tak insolvenčním správcům (JUDr. Brož). Novela poškodí věřitele, chybí ji správně nastavený motivační systém (Mgr. Brožek). Zvýší se náklady na administraci procesu oddlužení na straně správců, věřitelů a soudů (Mgr. Vavřina). Koncept finančního zajištění administrace oddlužení nezohledňuje inflaci (Mgr. Stoček). Odměny za administraci oddlužení se nezměnily od roku 2008. Šestnáct let rostla inflace a zvyšovaly se ceny nájmu, energií a pohonných hmot. Správcům na základě dřívějších novel postupně přibývalo práce, přešla na ně například celá agenda přezkumných jednání, kterou původně vyřizovaly soudy. Teď je čekají další agendy. Představený nový model financování

administrace oddlužení tyto faktory nezohledňuje, což může mít vliv na funkčnost systému (předseda Sekce Žižlavský).

Současný stav je ten, že novela se nachází v legislativním procesu ve fázi před třetím čtením, kde již nelze podávat další pozměňovací návrhy. O jednotlivých pozměňovacích návrzích proběhne závěrečné hlasování. Příští Sekce se bude věnovat tomu, které z pozměňovacích návrhů prošly.

Předseda Sekce na závěr k tomuto bodu připomenul, že vývoj parametrů oddlužení probíhá od roku 2008, kdy bylo oddlužení zavedeno. Lze očekávat, že bude pokračovat, a proto má význam tyto věci diskutovat i po přijetí novely. Již dnes se připravují další systémové změny v oblasti restrukturalizací a insolvenčí, a to také z důvodu implementace dalších norem evropského práva.

2. SYSTÉMOVÉ ZMĚNY V OBLASTI RESTRUKTURALIZACÍ A INSOLVENČÍ – ustavení pracovních skupin

Sekce po proběhlé diskusi ustanovila tyto pracovní skupiny, které podléhají přímo předsedovi Sekce. Pracovní skupiny se budou věnovat právní úpravě systémových změn v oblasti restrukturalizací a insolvenčí. Podkladové materiály, připravené pracovními skupinami budou postupně zařazovány na jednání Sekce. Zpracovatelé dílčích témat budou využíváni pro komunikaci témat v rámci České advokátní komory, a případně také s příslušnými ministerstvy, poslanci a senátory.

A. Pracovní skupina pro oblast korporátních restrukturalizací a insolvenčí

Předběžně byla vymezena tato témata, kterým se bude skupina věnovat:

1. revize úpravy reorganizace, zejména pak předpřipravené reorganizace, a to za účelem provázání úpravy reorganizace s již platnou úpravou preventivní restrukturalizaci,
2. losování insolvenčních správců – ustanovování insolvenčních správců vůbec, poznatky, praxe, např. ustanovování správců se zvláštním povolením jako oddělených správců pro přezkum jedné pohledávky.
3. fungování odpůřčí žaloby u reorganizace,

4. revize dosavadní úpravy předjednané reorganizace,
5. zakotvení přihlašování pohledávek do insolvenčního řízení jejich převzetím z účetnictví dlužníka i pro reorganizace,
6. vyškrtnutí předlužení jakožto formu úpadku,
7. specializace soudců na reorganizace.

Předběžné složení pracovní skupiny:

JUDr. Adam Sigmund

Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M

Mgr. Roman Macháček

Mgr. Ing. Jan Vavřina

JUDr. Jaroslav Brož

B. Pracovní skupina pro oblast oddlužení

Předběžně byla vymezena tato témata, kterým se bude skupina věnovat:

1. problematika oddluženého dlužníka a jeho postavení na trhu úvěrů a zápůjček,
2. vyjasnění toho, jak se má zacházet s podnikatelem v oddlužení, zejména pak otázka, jestli má podnikateli v oddlužení v některých případech zůstat jeho majetek, a pokud ano, pak ve kterých případech tomu tak má být,
3. úprava situace, kdy dlužník v průběhu insolvenčního řízení dědí,
4. fungování zajištění u oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetku dlužníka, zejména vyjasnění matoucího § 409 odst. 4 insolvenčního zákona ohledně postavení zajištěného věřitele, ohledně naložení s hyperochou a ohledně toho, zda má zajištěný věřitel možnost nechtít zpeněžit zástavu v případě, kdy zpeněžením vznikne hyperocha,
5. oddlužení sexuálních pracovníků,
6. přehodnotit dosavadní rozsah údajů zveřejňovaných v insolvenčním rejstříku.

Předběžné složení pracovní skupiny:

Mgr. Ing. Ondřej Malý

JUDr. Pavel Berger

Mgr. Petr Veselý

JUDr. Daniel Ševčík, Ph.D

Mgr. Jana Ondrušová

JUDr. Lenka Vidovičová

JUDr. Martin Burián, LL.M.

C. Pracovní skupina pro oblast vzdělávání insolvenčních správců a média

Předběžné složení pracovní skupiny:

JUDr. Lenka Vidovičová

JUDr. Adam Sigmund

3. NÁVRH ZÁKONA O HROMADNÉM OBČANSKÉM ŘÍZENÍ SOUDNÍM – návaznost na insolvenční řízení

Z důvodu nedostatečné časové kapacity nebyl tento bod projednán.

4. RŮZNÉ

Předseda Sekce informoval o výsledku soudního sporu, o kterém dříve informoval Sekci JUDr. Vašíček, který s ní věc konzultoval, neboť se dané téma týká advokátů obecně. Jde o situaci, kdy insolvenční správce podal odpůřčí žalobu na advokátní kancelář, která poskytovala právní služby dlužníkovi v době jednoho roku před zahájením insolvenčního řízení, kdy se dlužník - jak se později ukázalo -, nacházel ve stavu materiálního úpadku.

Soud prvního stupně uložil advokátní kanceláři, aby vrátila přijatou odměnu za poskytované právní služby do majetkové podstaty s tím, že se jejím přijetím zvýhodnila na úkor jiných věřitelů, kteří přihlásili své pohledávky do insolvenčního řízení. Odvolací soud následně zrušil rozhodnutí soudu prvního stupně a uložil mu zkoumat, zda mohla advokátní kancelář s ohledem na všechny okolnosti konkrétního případu reálně zjistit, že se dlužník nacházel v materiálním úpadku. Po doplnění dokazování soud prvního stupně své rozhodnutí změnil a zamítl žalobu insolvenčního správce.

Jde o rozsudek Krajského soudu v Praze č.j. 81 ICM 3348/2021-129 ze dne 14. 9. 2023, který nabyl právní moci dne 3. 11. 2023.

V Praze dne 15. května 2024

Ověřil a schválil:

JUDr. Michal Žižlavský, předseda Sekce pro insolvenční právo

Sepsala:

Mgr. Kamila Šrolerová, Odbor vnější a vnitřní legislativy